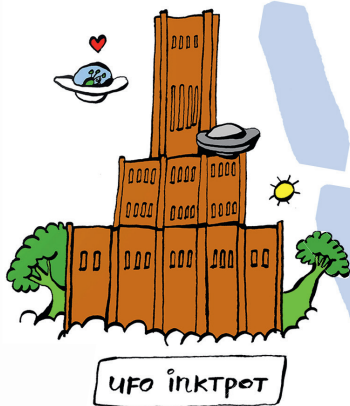
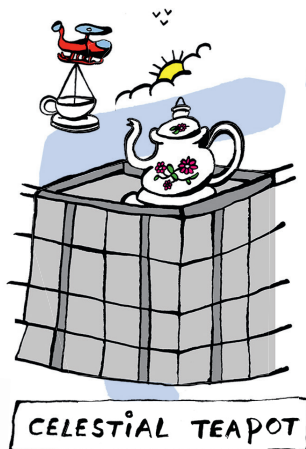

Tekst Bier en Appelsap i.s.m Gemeente Utrecht Illustraties Argibald

Kids

Beelden langs het water

In Utrecht vind je veel kunstwerken in de openbare ruimte. Je loopt of fietst erlangs en staat er eigenlijk niet zo bij stil wat ze betekenen of waarom ze er staan. We gingen op zoek naar de verhalen achter de beelden langs de singel en maakten een mooie route. Neem je kind(eren) mee en leer meer over kunst in de stad.

Het beeld de **Spoetnikkijker** ❶ is gemaakt door Oswald Wenckebach. Op 4 oktober 1957 lanceerde de toenmalige Sovjet-Unie tot ieders verbazing de eerste satelliet: Spoetnik 1. Oswald wilde 'verbazing, angst en ongerustheid' tot uitdrukking brengen in het beeld. Het kunstwerk staat vlakbij de Sterrenwacht. Daar is het in de jaren 60 weggehaald vanwege vernielingen. Vijftig jaar nadat de eerste satelliet werd gelanceerd, is op verzoek van de bewoners het beeld teruggeplaatst aan het Servaasbolwerk.

Vraag: vlak bij Museum Sonneborgh vind je een meneer met hondje. Hij kijkt omhoog, waar denk je dat hij naar kijkt?

Bij de Servaasbrug vind je **Biru** ❷, een beeld van een chowchow-hond. In de jaren 80 en 90 was Biru de hond van Utrechtse kunstenaar Joop Hekman. Regelmatig liep hij met zijn hond langs de singel of lag Biru buiten te slapen tegenover Joops huis in de Agnietenstraat. Dankzij een groep hondenbaasjes is het beeld (een afgietsel van een kunstwerk van Joop in Enschede) er gekomen ter ere van de 75e verjaardag van de kunstenaar. En staat het nu op de plek waar Biru altijd een dutje deed.

Vraag: waarom denk je dat Biru zo'n glimmende plek op zijn hoofd heeft?

Sinds 2018 vind je achter het Centraal Museum het kunstwerk **Vanishing Staircase** ❸ van Birthe Leemeijer. Het werk lijkt een trap, maar de treden zijn gekanteld. Het kunstwerk vormt de verbinding tussen het museum en het park, tussen park en water, tussen kunst en leven. Tussen de treden groeien speciale

plantjes. In 2021 brandde een overijverige medewerker van de gemeente alle plantjes weg, omdat hij dacht dat het onkruid was. Gelukkig zijn er nieuwe plantjes geplaatst en is de trap weer groen. Zo zorgt het kunstwerk ook voor meer biodiversiteit langs de Singel.

Vraag: het werk wordt ook wel een folly genoemd. Weet jij wat een folly is?

Op weg naar het volgende kunstwerk kom je langs een fijne, schaduwrijke speeltuin.

Midden op het Ledig Erf, tussen de terrasjes, staat het beeld van **Herman Berkien**. ❹ Herman was een Utrechtse zanger en cabaretier, die overleed in 2005. Hij is bekend van zijn liedjes in het Utrechtse dialect zoals *Utrech me stadsie*. In de jaren 70 werd hij ook buiten Utrecht bekend met hits als *Waar is toch m'n caravan*. Het beeld, gemaakt door kunstenaar Frans Stelling, staat in het centrum van zijn stad, in de directe omgeving van alle plekken waarover hij zo graag zong.

Vraag: kun jij een stukje van het liedje *Utrech me stadsie* zingen?

Zin in een broodje of ijsje? De Twijnstraat zit vol met leuke kleine winkeltjes en cafeetjes.

Een nieuw kunstwerk, dit jaar geplaatst, is het beeld van **Truus van Lier**. ❺ Zij was een Utrechtse verzetsstrijdster tijdens de Tweede Wereldoorlog. Van Truus zijn weinig foto's bewaard gebleven, dus wist kunstenaar Joyce Overheul niet zo goed hoe

KAN EEN THEEPOT OOK EEN KUNSTWERK ZIJN? ZEKER WEL!

het lichaam eruit zou moeten zien. Daarom maakte ze gebruik van een model: rechtenstudente Juliette, die nu in Utrecht studeert. Truus studeerde toentertijd ook Rechten in Utrecht. Op deze manier legt de kunstenaar een verbinding tussen heden en verleden: een rechtenstudente van nu 'draagt' het portret van toen. Het beeld van Truus van Lier is niet alleen een kunstwerk, maar ook een blijvend eerbetoon aan Truus en aan alle vrouwen die zich in tijden van oorlog hebben ingezet voor de vrijheid.

Vraag: wat zou er in de tas van Truus zitten?

Op het dak van De Inktpot (vroeger het hoofgebouw van NS, nu van ProRail) staat een grote UFO **6**, gemaakt door beeldend kunstenaar Marc Ruygrok. In 1999 werd er ter ere van het nieuwe millennium een groot kunstevenement in de stad gehouden: Panorama 2000. Vanaf de Domtoren waren 24 kunstwerken te zien, verspreid over de stad. De UFO is een van de twee overgebleven kunstwerken van Panorama 2000. 's Avonds gaan de lampen in de UFO aan en lijkt de schotel tot leven te komen.

Vraag: de eigenlijke titel van het kunstwerk is Zover. Wat zou de kunstenaar daarmee bedoelen?

Zou een grote theepot ook een kunstwerk kunnen zijn? Zeker wel! Op het dak van een parkeergarage bij Winkelcentrum Hoog Catharijne staat de **Celestial Teapot**. **7** Het beeld is 7 meter hoog en gemaakt door Lily van der Stokker voor de kunstmanifestatie Call of the Mall in 2013. De theepot stond voor het intieme, alledaagse leven te midden van de grootschalige verbouwingen van het stationsgebied en Hoog Catharijne.

De straten rondom TivoliVredenburg en Hoog Catharijne werden in 2021 aangepakt. Het mocht wel wat levendiger en kleurrijker. Vormgever Hansje van Halem maakte het ontwerp voor deze **muurschildering**. **8** Het kunstwerk geeft als het ware een uitnodigend doorkijkje naar binnen: het is geïnspireerd op het

diagonale lijnenspel en kleurenschema van de Grote Zaal die precies achter deze muur schuilt en geeft de grauwe gevel een stoere en warme uitstraling.

Vraag: welke kleuren zou jij kiezen voor een muurschildering?

De beeldenroute eindigt in een gebied met veel leuke winkeltjes, bijvoorbeeld in de Zakkendragerssteeg en aan de Oudegracht. Of sluit je wandeling af met een drankje op een van de terrassen aan het water, zoals Het Gegeven Paard of Danel, met uitzicht op de bootjes, kano's en suppers. Voor een bijzonder hapje eten kun je binnenstappen in Hoog Catharijne, waar Le Comptoir Libanais Libanese gerechten serveert.

Meer Utrecht-tips voor jong en oud van Bier en Appelsap vind je op:

bierenappelsap.nl

Meer weten over kunstwerken in de stad? Kijk op:

kunstinopenbareruimte-utrecht.nl

Antwoord 1: De naam van het beeld zegt het al: naar de Spoeinik I, de eerste Russische kunstmaan die in een baan rond de aarde werd gebracht.

Antwoord 2: Omdat heel veel mensen hem over zijn kop aaien.

Antwoord 3: Een folly (Engels voor 'washheid') is een gebouw of bouwwerk dat gemaakt is puur als versiering of kunst. Het is niet geschikt om in te wonen of te werken.

Antwoord 4: Als ik boven op de Dom sta/kijk ik even naar benee/dan zie ik het oude grachtie/het Vreeburg en Wijk C.

Antwoord 5: Misschien wel een studieboek, maar ook een map met geheime documenten, of het pistool waarmee ze een aanslag pleegde.

Antwoord 6: Misschien bedoelt de kunstenaar het als een uitroep: zijn de aliens al zo ver gekomen? Of als een vraag: hoeveel verder zullen ze nog gaan?